

Nr 164

Utlåtande i anledning av motion om ett permanent kansli för värnpliktsriksdagen, m. m.

(1:a avd.)

I motionen I: 564 av herr Svanström m. fl. har föreslagits att riksdagen beslutar att värnpliktsriksdagen utrustas med ett permanent kansli, att ämnesområdet vidgas till alla totalförvarsfrågor, att information får ske på tjänstetid och att frågan om permanent intresseorganisation för den värnpliktiga personalen utredes.

Utskottet. Kungl. Maj:t uppdrog i september 1969 åt överbefälhavaren att årligen före februari månads utgång, med början år 1970, anordna en konferens för värnpliktiga (s. k. värnpliktsriksdag). Ändamålet med värnpliktsriksdagen skulle vara att bereda de värnpliktiga tillfälle att framföra förslag angående de värnpliktigas villkor och förhållanden.

Enligt vad utskottet inhämtat från försvarsdepartementet har beslut fattats om vissa ändringar i tidigare fastställda bestämmelser för anordnande av värnpliktsriksdag. Bl. a. skall ändamålet i fortsättningen vara att bereda de värnpliktiga tillfälle att framföra förslag och behandla frågor rörande försvaret. Vidare anges i bestämmelserna att information om värnpliktsriksdagen delges de värnpliktiga på tjänstetid, om möjligt vid gemensamt möte på förbandet eller utbildningsanstalten. I Sveriges riksdag representerade politiska partiets ungdomsförbund skall beredas tillfälle att lämna information om vederbörande förbunds försvarspolitiska program m. m. Sådan information kan lämnas vid möte eller sammankomst som vederbörande förbund anordnar vid förbandet eller utbildningsanstalten. Varje förbund får därvid disponera en tjänstefri kväll i lokal som upplåtes av förbandet. Deltagande i sådant informationsmöte eller sammankomst är frivilligt.

I detta sammanhang vill utskottet erinra om de av överbefälhavaren fastställda bestämmelserna om orientering rörande politiska partier m. m. I medborgarundervisning för de värnpliktiga under grundutbildning ingår orientering om allmänna val och politiska partier. Orientering om de politiska partierna får ske under sammanlagt högst två timmar av företrädare för de i riksdagen representerade partierna. Värnpliktiga, som inte önskar delta i sådan medborgarundervisning, skall beordras till annan tjänst.

Frågan om en organisation för tillvaratagande av de värnpliktigas intres-

sen var föremål för diskussion i utskottet i samband med behandlingen vid 1968 års riksdag av en motion angående behandlingen av värnpliktsfrågor. Utskottet konstaterade i sitt av riksdagen godkända utlåtande 1968: 178 att ärenden rörande de värnpliktigas förhållanden handlägges av ett flertal organ inom försvaret och av fristående nämnder. I utlåtandet närmare redovisade skäl syntes enligt utskottets mening tala mot en sammanslagning av dessa i ett organ.

Enligt vad som tillkännagivits efter den värnpliktsriksdag som ägde rum i februari i år tillsattes en arbetsgrupp med uppgift att utreda under vilka former de värnpliktiga kontinuerligt skall ges möjlighet att framföra sina önskemål och krav. Det uppdrogs vidare åt arbetsgruppen att initiera en debatt om dessa former på de olika förbanden. Arbetsgruppens resultat avses föreläggas 1971 års värnpliktsriksdag.

Under hänvisning till de åtgärder som sålunda vidtagits samt i avvaktan på resultat från den utredning som den senaste värnpliktsriksdagen tagit initiativ till avstyrks motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen I: 564.

Stockholm den 10 november 1970

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Närvarande: se under utlåtandet nr 169.